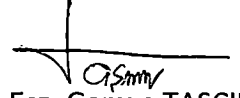

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ecz. Gamze TAŞCIER
Ankara Milletvekili

Sosyal sigorta hukuku, özel hukuk sözleşmelerinden farklı olarak büyük ölçüde emredici kurallara ve zorunlu sigortalılık ilkesine dayanmaktadır. Sigortalılık statüsünün doğumu, sona ermesi, sigortalı sayılan ve sayılmayan kişiler ile sosyal sigorta haklarının kapsamı esas itibarıyla kanunla belirlenmektedir.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, hizmet akdiyle çalışanların sigortalılığına ilişkin kapsamlı hükümler içermektedir. Buna karşılık ana veya babasına ait işyerinde 18 yaşını doldurmadan çalışan kişinin, salt kayıym katılımla yapılmış ve hâkim tarafından onaylanmış yazılı iş sözleşmesi bulunmadığı gerekçesiyle sigortalı sayılamayacağına ilişkin açık bir sosyal güvenlik kanunu hükmü bulunmamaktadır.

Buna rağmen SGK'nın 22/2/2013 tarihli ve 2013/11 sayılı Genelgesi'nde, ana veya babasına ait işyerinde çalışan ayırt etme gücüne sahip küçüklerin, kayıymın katılımla yazılı olarak yapılmış ve hâkim tarafından onaylanmış bir hizmet akdi bulunmadıkça sigortalı sayılamayacakları yönünde düzenleme bulunmaktadır. Bu uygulamanın dayanağı olarak Türk Medeni Kanunu'nun çocuk ile ana ve baba arasındaki hukuki işlemleri düzenleyen 345'inci maddesi gösterilmektedir. SGK Başkan Yardımcısı da 2026 yılında TBMM'de yapılan görüşmeler sırasında mevcut uygulamanın TMK'nın 345'inci maddesi ile geçmiş tarihli kurum genelgelerine dayandırıldığını açıklamıştır. Buradaki hukuki sorun, bir özel hukuk işleminin geçerliliğine ilişkin koruyucu hükmün, sosyal güvenlik hukukunda ayrıca ve açıkça kanunla öngörülmemiş bir "sigortalı sayılmama" sebebine dönüştürülüp dönüştürülemeyeceğidir.

Anayasa'nın 60'ıncı maddesi herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğunu ve devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri almakla yükümlü bulunduğunu hükme bağlamaktadır. Anayasa Mahkemesi de sosyal güvenlik hakkının devlet açısından pozitif yükümlülük doğurduğunu kabul etmektedir.

Hukuk devletin temel gereklerinden biri, kişinin sosyal güvenlik statüsünü ve bunun sonuçlarını belirleyen kuralların açık, öngörülebilir ve kanuni olmasıdır. Anayasa Mahkemesinin yerleşik yaklaşımında hukuki güvenlik, bireyin hukuka ve devlet işlemlerine güvenerek geleceğini planlayabilmesini gerektirmektedir.

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

49833

Bu nedenle, bir kişinin uzun yıllar önce doğmuş ve Kurum kayıtlarına geçmiş sosyal sigortalılık statüsünün kanunda açıkça düzenlenmemiş bir koşulun idari genelge yoluyla aranması suretiyle ortadan kaldırılması, sosyal güvenlik hakkı kadar idarenin kanuniliği ve normlar hiyerarşisi bakımından da açıklığa kavuşturulması gereken bir konudur. Bu bağlamda;

1. Mülga 506 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanunda, ana veya babasına ait işyerinde çalışan 18 yaşından küçük kişinin sigortalılığının kayyım katılımı ve hâkim onayı bulunan yazılı iş sözleşmesine bağlandığı açık bir hüküm bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa ilgili kanun ve madde numarası nedir?
2. Sosyal güvenlik kanunlarında bu yönde açık bir düzenleme bulunmaması hâlinde, 2013/11 sayılı Genelge ile sosyal sigortalılığın doğumuna ilişkin ilave bir maddi şart getirilmesinin hukuki ve kanuni dayanağı nedir?
3. Bakanlığınız, Türk Medeni Kanunu'nun 345'inci maddesinin özel hukuk alanındaki koruma amacının, zorunlu sosyal sigortalılığın doğum şartlarını ayrıca belirleyen bir sosyal güvenlik normu niteliğinde olduğu görüşünde midir? Bu yönde alınmış bir Bakanlık veya SGK hukuk müşavirliği görüşü bulunmakta mıdır?
4. Bir hizmet ilişkisinin özel hukuk bakımından geçerliliği ile kanundan doğan sosyal sigortalılık statüsünün varlığı Bakanlığınızca aynı hukuki sorun olarak mı değerlendirilmektedir?
5. 2013/11 sayılı Genelge'nin söz konusu hükmünün Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ve hukuki güvenlik ilkeleri ile 60'ıncı maddesindeki sosyal güvenlik hakkı yönünden incelenmesine ilişkin Bakanlığınız veya SGK tarafından yapılmış hukuki bir değerlendirme bulunmakta mıdır?
6. Sosyal sigortalılık üzerinde doğrudan hak kaybı doğuran bu meselenin bir idari genelge yerine açık ve öngörülebilir bir kanun hükmüyle düzenlenmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?